

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

M-gyelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Harcz a békeért.

(sl.) Kétségbevonhatatlanul tehetséges politikus az az ember, aki a Bánffy báró szerdai nagy beszédét elkészítette. Oly ügyes kibúvókat, mint aminők e beszédben vannak, Bánffy báró soha nem talált volna, — de legalább talált egy embert, aki őt rávezette, hogy a határozott provokálás elől miként térjen ki.

Az Apponyi nagy beszéde óta elmúlt három nap, s még mindig nem tudja senki: háboru lesz-e vagy béke a magyar parlamentben a millennium esztendejében. Az idealista Apponyinak igen nehéz helyzete volt, mint egy úri embernek, aki kénytelen valamit kérni egy nem úri embertől. Ki van téve a durva elutasításnak, — de ez még nem fáj annyira, mintha a szeme közzé mosolyognak, s udvarias szavakkal tudtára adják, hogy hiába erőlködik, hiába alázza meg magát, ő nem hajlandó hozzá leereszkedni.

Ez a bravúros visszatartás bántja is Apponyit is, az egész nemzeti pártot is módfelett. A karácsonyi cikk igen vegyes érzelmeket keltett különösen a nemzeti pártban, mert sokan féltek a fuziótól, sokan meg örültek neki, hogy most már nem lesznek csupán elvi kijelentésekre kárhóztatva, hanem alkothatnak valamit ők is, vagy legalább is eredményes részt vehetnek a ház munkájában.

Apponyi beszéde s a Bánffy válasza után még nagyobb lett a széthuzás, úgy hogy Apponyi nem bírván megnyugtanni őket a végeredmény felől; kénytelen a rendelkezésére álló sajtó útján határozott nyilatkozatra szólítani fel a kormányt.

Az egyes pártkörökben állandó diszkusszió tárgya a békekötés, a házban pedig alig akad képviselő, aki beszédében Apponyi ajánlatával és Bánffy válaszával ne foglalkoznék. A ház tagjainak nagy része különben teljesen befejezettnek tekinti a dolgot, s Bánffy kiterését a békülési terv végleges elejtésének tekinti, Apponyi azonban még most is bizakodik, hogy Bánffy azért nem foglalt határozottan állást, mert időt akart nyerni, hogy a dolgról behatóbban gondolkozhassék. A nemzeti pártnak türelmetlenebb része tehát fog provokálni egészen új formában, amelynek folyama alatt kényszeríteni fogják Bánffyt, hogy világosabban és nyíltabban nyilatkozzék a békeajánlatról. Hogy sikerülni fog-e ez a terv, még nem lehet tudni, de hogy nem sikerül, az valószínű. Ha Bánffy a békét nem nélkülözhetné: az esetben sietett volna a feléje nyújtott jobbot örömmel megragadni, s akkor nem engedte volna, hogynapokig kétségben legyen szándékai felől az ország és a parlament.

A kormányhoz ezidőszert legköze-

lebb álló lap a bécsi Pol. Correspondenz szerint Apponyi már mindjárt kezdetben elhibázta a dolgot, s akciója már eleve is kizárta a megegyezést. Apponyi eszméje nagyszerű volt, de nem volt meg benne a kellő elhatározottság vagy a bizalom, hogy a szabadelvűpárttal egyesüljön.

Ezek a budai miniszterelnöki palotában megfogalmazott sorok tehát kétségtelesen bizonyítják, hogy egyedül a fuzió lett volna az az elfogadó forma, amelyben Apponyinak a békét biztosítani lehetett volna. Különben ezt a békeajánlatot is úgy tekinti Bánffy, mint az első — könnyen letagadható — lépést a fuzió felé.

Bánffy tehát ez időszert még nem akar békülni. Vagy nagyon bizik önmagában, vagy pedig még nagyobb engedményeket akar kicsikarni Apponyitól, aki hogy mennyire nem gyanakvó természetű, bizonyítja azon közeledési kísérlet, amelyvel minden előzetes tárgyalás, vagy megállapodás nélkül állott elő.

Vagy talán éppen Bánffy iniciatívájából került felszínre a békeajánlat? ki tudja; legalább is bir valami csekély alappal az a föltevés is, hogy Bánffy ezt a békéért vívott harcot választotta eszközül arra, hogy az igen gyengén szerkesztett budget-t most a kiállítás nagy fináncz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az okmányhamisító.

Irtá: Tömörkény István.

Két kabátja is volt neki, hétköznapi kissé pecsétes, aztán egy vasárnapi, megtisztított. Vasárnap mindég lényeges változásokon ment át az arca, fejét megszegte az ünnepélyes kabátban s ilyenkor kettős álla képződött, valószínű, hogy tükörből tanulta be, mert rendszeren egyformán csinálta, igen büszkén s igen méltóságteljesen. Ilyenkor sétálni ment, hosszú szópókában egy szivart vitt magával s a füstöt előre fújta olyformán, mintha az volna a világító tűzoszlop, amely után mennie kell. Fején régi divatu kalap, kézzel beszegve, megtisztított és fényes volt az a kék szegély is, bár nem a kezétől, mert ő soha senkinek sem köszönt.

Csak penészes bérkaszárnnyák sötét folyosóin teremnek ilyen csodálatos alakok, mint ez a vénhedt, kissé görbe ur, aki hétköznap alig mutatkozott. Kis, szűk szobája volt, annak a folyosóról való ablakát kopott zöld függöny borította. Őt magát az ismeretlenség titokzatosága. Vasárnap este haza ment rendszeren korán s valami régi nótát füttyült. Csak este füttyült, mikor nem látta senki, mert az össze csucsorított ajkak mindig az emberi méltóság rovására esnek. S neve Mihály volt, valami Mihály, valami egészen közönséges Mihály, amit ige, hamar el lehetett felejteni.

— Egyébként csak vén bolondnak nevezték a házban, amely sovány asszonyok, néhány kornyely ember, egy veres varró-leány és sok sok beteges sápadt gyerek tanyája volt. Ez utóbbiak gyakran rá irták az ajtajára fehér krétával: vén bolond. Ha meglátta, nagy vereskendőjével letörülte, máskor meg ott volt hét számra.

A második emelet tulsó sarkában a ház legelőkelőbb lakói vettek szállást: egy ügyvédi irnok ur, és neje, ki igen büszke volt férje rangjára, gyakran említé, hogy férje egyszer a lóvonaton a törvényszéki elnökkel utazott s az időről beszélgettek. Több fontos kijelentést is tehetne ez ügyben — mondá — de a házban nincs társasága neki, oly közönséges itt minden.

Valóban olyan volt ez a ház, mintha ide raktározták volna be a nagyváros minden nyomorát, a salétromos falak, homályos zegzugok közé. A ténsasszony — igen, ténsasszony volt, a tejet sem fizette ki máskép amilimárinak — mondta is, hogy elmegy innen, majd elmennek a belvárosba, csak a leányt nem akarják most bevinni az iskolából, az Evelint.

Nem kell erre a névre a fejét rázni. Miért ne lehetne Evelin? Istenem, a név ingyen van, határozott luxus valakit teszem azt, Katának keresztelni, mikor Eveline is lehet.

Ez a vékony, apró leány különben ép oly halavány, szintelen gyerek volt, mint a többiek e házban, de őt nem bántották soha szülei, s így mégis jobb életet élt, mint a többiek. Így aztán pajkosabb is s a sok életunt, esenevész teremtség között mégis csak ő volt a leg-

tetszetősebb. Anyja sok pántlikát nem vehetett ugyan a hajába, de megfésülték rendszeren s két kicsi függője is volt, vékony arany karikák kék kövel, olyan színűek épen, mint a szemei.

A ténsasszony meg is mondta, hogy mi helyt ennek az iskolai évek vége lesz, elmennek innen másik városrészebe. A férje, az ügyvédi irnok ur már közzé is tette a kishirdeték, sekbe, hogy előkelő állásu magánhivatalnok gyorskezü, erélyes és pontos, bérházakban szívesen vállalt felügyelői állást s nem reflektál fizetésre, csak egyedül szabadlakást, esetleg fűtést és világítást óhajt.

A lakók ezt bizonyos elszomorodással hallgatták, mert mégis, a háznak némi tekintélyt kölcsönözött az előkelő magánhivatalnok, ki akcióval jött ment s télen kalucsnit viselt, melyekkel, mint neje mondá: hangtalanul suhan fel a lépcsőknön. De a dolgon segíteni nem lehet, a veres varróleány, a mosóasszonyok, s a három család, kik után svafeloch phosphorskatulyákat csináltak a gyufagyárnak, nem bírtak az uriaság azon színvonalára emelkedni, hogy tovább is ott lakott volna a ténsasszony, a férje és Evelin, aki minden nap pajkosabb lón s minden nap odairkálta Mihály . . . Mihály — hopp, hó megvan, Dick Mihály ajtajára, hogy vén bolond, vén bolond, elvisznek a Lipótmezőre.

Mihály tetten is kapta néha. Hirtelen kinyitotta az ajtót, a leány sikoltva fulott el, a vén bolond megállt a küszöbön s rázta az öklét. A gyerekek a folyosón remegve huzódtak

művelete s a kiegyezés megújítása előtt simán és könnyen tárgyalhassa le, elvonván róla az ellenzék figyelmét. Ennek a feltevésnek a helyessége mellett szól legalább az a körülmény, hogy Bánffy kilátásba helyezi a békeajánlat tárgyalását oly feltétellel, ha Apponyi nem fogja a budgetvitát a végtelenségig nyújtani.

Valóban, erre nagy szüksége van Bánffynak, s nem volt éppen semmi szüksége Apponyinak arra, hogy ezt a nagyon kétes értékű béke-akciót megkezdje. Fiaszkót vallott vele, s kis emberekkel szemben fiaszkót vallani: a nagy emberre nézve szégyen.

Az anyakönyvek kiigazítása.

Wlassics Gyula közok. min. rendeletet intézett az anyakönyvek kiigazítása dolgában. A rendelet szerint az október elseje előtt született s felekezeti anyakönyvekbe vezetett törvénytelen gyermekek utólagos törvényesítése a vallás-és közoktatásügyi minisztériumhoz tartozik. A régi anyakönyvekből kimaradt keresztelési, esketési és halálozási esetek a belügyminisztérium ügykezelésébe tartoznak, s az új polgári anyakönyvekbe vezetendők.

A népoktatási törvény revíziója.

A vallás és közoktatásügyi minisztériumban megindultak az előkészítési munkálatok egy eminens fontosságú törvényhozási problémának megoldása, a népoktatási törvény — az 1868. XXX. tezikkel — revíziója tárgyában. Azoknak az irányelveknek sorából, melyeket illetékes helyen a revizionál első sorban szem előtt óhajtanak tartani, kiemeljük a fegyelmi eljárás szigorítását, tekintettel különösen az államellenes üzemekre; és a megfelelő intézkedések útján leendő gondoskodást nem állami preparandia tanároknak a képesítéséről. A revízió tárgyában kidolgozandó előadói tervezetet a vallás és közoktatásügyi miniszter annak idején nyilvánosság elé fogja hozni, hogy a közvéleménynek s nevezetesen az érdeklődő köröknek módjuk legyen annak mélyreható renkelkezéseivel foglalkozni, még mielőtt a revizionális munkálat törvényjavaslat alakjában véglegesen megállapítva az országgyűlés elé kerülne.

Kanitz javaslata.

A német birodalmi gyűlésben már harmadszor kísérelte meg egy nagy idealista, hogy valamiképpen segítsen a német mezőgazdaságnak a mienkéhez hasonló helyzetén. Ott is halálal fenyegeti már a merkantil-rendszer a mezőgazdaságot, csak hogy ott a fenyegető veszély még közelebb van, mint minálunk. A baj már annyira égető, hogy sokan még a most fenálló kereskedelmi szerződések lejártát sem akarják bevárni, hanem valami módozatot keresnek, amelylyel a mezőgazdaság szomorú helyzetén gyorsan lehetne segíteni.

Ezt a mentőhorgonyt sokan Kanitz Ágostnak a gabona-monopoliumot célozó javaslatában találták meg.

Kanitz javaslata szerint ugyanis gabonát összevásárolni csakis az államnak szabad, és pedig az 1850—1890-i árakból kiszámított átlagos középáron. A malom gyártmányok, (liszt, dara, korpa, stb.) pedig szintén egységes, a gabona-árból kiszámított áron adandók el.

Az állam által eladott gabona-, liszt- stb. árakból befolyó fölösleget minden évben a mai gabonavám bevételnek megfelelő összeg a birodalmi pénztárba helyezendő, a készlet egy része pedig a rendkívüli szükségletekre (háboru, stb.) fenntartandó. Ezenkívül egy tartalék-alapot is kellene létrehozni, hogy magas gabonárak idejében a birodalmi pénztárnak jutó összeg befizetése biztosítva legyen.

Kanitznak e javaslattal az volt a célja, hogy lehetővé tegye a gyors segílyt, amely addig lehetetlen, amíg a most fennálló kereskedelmi szerződések a gabonára nézve is érvényben vannak.

Németország kereskedelmi szerződéseiben van egy pont, amely szerint a szerződés hatályát veszíti, ha az illető áru nem állami monopoliummá válik. A gabona-monopolium tulajdonképeni célja tehát az, hogy a gabonakereskedésre nyomasztó vámszerződéseket még lejártuk előtt hatályon kívül helyezhessék.

A gabonamonopolium új dolog, Portugáliában már vagy hat év óta van életben egy ehhez nagyon hasonló intézmény. Ott ugyanis külföldi búzát vagy lisztet bizonyos megállapí-

tott minimális áron alul csak az államnak van joga vásárolni, hogy drágaság idején ezzel az olesó áron beszerzett gabonával segíthessen az állampolgárokon.

A Kanitz-javaslat inkább filozóf, — mint nemzetgazdász szerzőre vall. Leszámítva azt a bámulatos merészséget, amelylyel e javaslat keresztülvitele járna, már csak azért sem volt praktikus eszme, mert keresztül viteléhez sokkal több időre lett volna szükség, mint amely időnek a megrövidítése e javaslatnak egyedüli célja volt. Sokalták azt a hat esztendő, amely Németországot a kereskedelmi szerződések lejártától elválasztja, s ennek a javaslatnak az el nem hamarkodott keresztülviteléhez több idő kellene, mint hat esztendő.

A vámhábrú is elkerülhetetlen következmény volna egy ilyen radikális intézménynél, mely a külföld kereskedelmének egyenes kijátszása volna. S a vámháború még sokkal gonoszabb dolog, mint hat esztendői tengődés és valószínű, hogy a német birodalom kárával végződne, mert sok volna az ellenfél, s igen nagy a vámháborúnak a tere.

Ez a javaslat most már harmadszor volt a birodalmi gyűlés előtt. Először 1894. április havában szavazták le, másodszor a múlt év márcz. 13-án, és harmadszor — tegnap.

Különösen nagy ellenszenvet tanúsított e javaslat ellen a német császár, II. Vilmos; — kijelentése, amelyet e tárgyban tett, hogy nem akarja »alattvalóinak a kenyérét megdrágítani«, — nagyon is rávall az ő ünnepeletést óhajtó egyéniségére.

A császár akaratát respektálta a birodalmi gyűlés többsége, mely 219 szavazattal 97 ellenében harmadszor is elvetette Kanitz indítványát.

Ellene szavazott a centrum, a két szabadelvű párt, a lengyelek, Welfek és a nemzeti szabadelvűek — öt képviselő kivételével, s a szabad konzervatívoknak körülbelül a fele.

A magyar békeegyesület.

Béke a háború hamvaira!

1895 december 14-én alakult meg hazánk számos kitűnőségének, ugyancsak fő- és székvárosunk legelőkelőbb társadalmi köreinek

össze s a zsebükbe dugták a kavicsokat, amikkel bikát játszottak, hogy el ne vegye tőlük. Pedig dehogy. Mihály bement ismét, becsapta az ajtót és rendben volt minden.

Igy ment ez jó ideig, a tavasz elmúlt, megjött a nyár s az udvar nedves kövei között kibujt néhány fűszál. Az iskolaév vége egyre közeledett, jöttek a vizsgák, a gyerekek egész délutánokon magolták a verseket s esküdtek a magyarok istenére, hogy nem lesznek többé rabok s egyben föltették a rejtélyes kérdést, hogy ki áll amott a szirttetőn. Hetekig tartott ez a dolog, egyszer aztán megkezdődtek a vizsgák s nagy kölcsönkérések indultak meg a házból egy ünnepelő kalapért, egy pár jócipőért, a szerint, amit egyik vagy másik familia gyereke vizsgázott az iskolájában. Megtörtént sorba valamennyi. Egyik másik hazahozta már a bizonyítványt is.

Hanem mindenkinek fénye mégis csak az volt, midőn Evelin ment vizsgára, egy valóságos eleven virágcsokorral a kezében, fehér ruhában s remegve, félve a nagy naptól. Hja bizony, nagy nap. Hogy inkább soha el se jött volna. A gyufa katulyások kiálltak az ajtóba s úgy nézték irigy szemmel, szótlanul; a varróleány kétszer is mondta: Jesszus s kissé felhuzta a szoknyáját, mert új harisnyája van.

Letelt a nap, a tensasszony diadallal hozta dében haza Evelint. A leány nem felelt ugyan valami okosan, azonban mit értenek ahhoz a tanítók, akik ölik gyermeket a könyvvel. Másnap vasárnap volt, ekkor délután kellett elmenni a bizonyítványért s majd az meg-

mutatja. Oh — mondá a tensasszony — majd meglátják, majd meg fogják látni.

Mihály másnap a már ismertett kabátban és kalapban, a szópókában egy hosszú magyar királyi állami dohányjövédéssel füstölt lefelé ünnepélyesen és komolyan a lépcsőn, amidőn a sarokban sirást hall s egyenes elveiről megfedkezve, odatekint. Szégyen, nem szégyen, el kell mondani, hogy ott Evelin sirt kétségbeesve, de kétségbeesve rettentően.

— Mi az? — kérdezte Mihály kurtán.

— Jaj bácsi . . . — szepegett Evelin s kék szeméből egyre görögtek lefelé sovány arczán a könnyecsek — jaj, bácsi . . .

— Jaj bácsi . . . — ismételte Mihály bosszusan. — Hát miért sírsz?

Evelin pihegett s azt mondá:

— A bizonyítvány . . .

Amit a kezében tartott. Ahán. Mihály elkapta és kibontotta. Hát ez rettenetes rossz bizonyítvány volt, tele fordított székekkel, itt is négyes, ott is négyes, amott is, egy, kettő, három, négy . . .

— Hm — mondta Mihály, a szópókával ütve egyet a levegőre.

Evelin reszketve, köténye aljával a szemét dörzsölve állott a sarokban s úgy nézett reá, mint az eleven kétségbeesés.

— Gyere — mondta Mihály.

Fölmentek. Halkan. Bár sem Mihálynak, sem Evelinnek nem volt kalucsnya, ezuttal ők is hangtalanul suhantak be a szobába, melynek ajtaján most is ott voltak Evelin betűi: vén bolond, vén bolond, elvisznek a Lipótmezőre.

Mihály az asztalhoz ült. Volt ott mindenféle apró finom kés, egyet a kezébe vett és szakértelemmel kezdte vakarni a bizonyítványt. A négyesek hamar eltűntek, Mihály a kabátujjon meglepítően a körmet, azzal fényesre dörzsölte a papírt s kipróbálva a tintái közül, hogy melyik vág a bizonyítványbeli atramentum színéhez, beleütötte a tollat. No ide egy egyesét, ide egy kettőt . . . s még két hármast. Lám. Azután ráfújt, rázta a papírt, míg megszárad. Akkor összehajtotta, felállott s odaadta a leánynak:

— No.

Kimentek a szobából. A kicsi büntárs elérte a dolgok állapotát, kaczagva — nagy ugrásokkal rohant a lakás felé, Mihály egyenesen haladt le a lépcsőn az ismertett kabátban és kettős állnyerése céljából megszegé fejét.

Az ajtóról nagy iromba betűk kiabáltak utána: vén bolond, vén bolond, visznek a Lipótmezőre.

Abrándkép.

Pötzl E. után Dr. Margitai.

Egészen különös hangulat volt amelyben Stippel Kilván ur a csikorgó hideg Sylveszter éjszakán a köresmát elhagyta melynek tulajdonosa sietett becsukni ajtaját vendége után. A kitűnő férfi aki oly hirtelen az utcán találta magát az első pillanatokban csak homályosan emlékezett a feltűnő hőmérsék változás okaira. Az első sejtélem amely megszállotta hogy t. i. egészen megfoghatatlan módon a közfürdőbe jutott, hamisnak bizonyult, mert már

jelenlétében — a békemozgalom lelkes apostolának Suttner Berta bárónének és dr. Jókai Mór elnöknek tevékeny részvétele mellett — a Magyar Szent korona országainak békeegyesülete.

Ezen új egyesület célja, karöltve a már huzamosabb idő óta fennálló több százra menő békeegyesülettel — azért küzdeni, hogy az egyes államok közt létező vagy jövőben felmerülő nézet- vagy érdekkülönbségek ne az embertelen, győzre és legyőzöttre nézve egyaránt veszélyes és a szerencse esélyeitől függő háború útján egyenlítettessenek ki, hanem korunknak fejlett műveltségéhez méltóan, az államok képviselőiből alakult nemzetközi ítélő bíróságok útján.

Jókai Mór, az egyesület elnöke az alakuló közgyűlésen a következőképp vázolta az egyesület nemes feladatát:

»A békeszövetségnek feladata a társadalmi téren, a politikai hatáskörön túl terjeszteni a béke szeretet tanait: minden osztály, minden felekezet és minden népajk igénybevételével; feladata: közvéleményt teremteni a békeszeretet számára. A közvélemény erős hatalom; de a hatalom csak akkor szokott nyilvánulni, a midőn küzdelmet indít meg; mi meg akarjuk kísérteni, hogy hátha olyankor is hatalom a közvélemény, midőn küzdelmeket kell lecsilapítani.

A belső háborgások és a külső háborúk circulus vitiosusából csak egy kijárás van: ha a közvélemény tömörül a béke eszméje körül, s ha azok, a kik a békét szeretik, bírnak a harcosok bátorságával, hogy ideáljukat megvédelmezzék, s azért szólni, tenni, áldozni, s ha kell szenvedni is merjenek. E megszenvedésnek legelső stádiuma az, hogy minket, kik a népek közötti állandó békében hiszünk s ennek eszközeit, útjait keressük, kinevetnek és utópiák után futóknak neveznek. Mintha az volna a történelem logikája, hogy előbb jól meg kell a nemzeteknek egymást verni, csak azután köthetnek békét; nem pedig az, hogy kössék meg a békét felmerülő vitás kérdések fölött, mielőtt vértengert ontottak volna!

A békeszövetség propagandája nem rontja meg a nemzet harci erejét. A békejobbnak csak akkor van értéke, ha azt egy erős kar nyújtja. A békeszeretet, a humanizmus nem áll ellentétben a haza és az uralkodó iránti áldozatkész hűséggel. A hazaszeretet és az emberszeretet törvényei legyenek a mi alaptörvényeink. Akkor hiszem és reméllem, hogy azt a feladatot, melyet mi magunk elé kitűztünk: a külső és a belső kéke fenntartását, állandósítását, ha mi nem, egy nálunknál boldogabb és hivatottabb nemzedék el fogja érni!»

Amde ezen ideális, nemes cél csak akkor valósítható meg, ha mindnyájan, rang és pártkülönbség, vallás és nemzetiség, kor és nemre való tekintet nélkül, azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy egyedül a béke az, mely a művelt világ jólétét és felvirágozását biztosítja.

Meggyőződését ki-ki leginkább az által érvényesítheti, ha a »Magyar Békeegyesület« tagjainak sorába lép és ezen Egyesület eszméinek mind szélesebb körben híveket szerez. Mert noha ezen eszme megvalósítása és terjesztése a Magyar Békeegyesület feladata, a megvalósításhoz a tagok anyagi támogatása is szükséges.

A rendes tagsági díj egy évre legalább egy forint; felülfizetéseket köszönettel fogad az egyesület. Alapító tagok egyszer s mindenkorra legalább 50 frtot ajánlanak fel. Tagsági jelentkezések az Egyesület titkárához intézendők, kik egyéb felvilágosítással is szívesen szolgálnak. Tagdíjak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankhoz (V., Dorottya-utca 1.) vagy annak fővárosi fiókjaihoz küldendők.

A városi tisztviselők fizetésemelése.

— A főszámvevő jelentése. —

Nagyvárad, január 18.

A legutóbbi városi közgyűlésen a városi tisztviselők fizetésemelésének s személyzet szaporításának kérdése ismét olyan elintézészt nyert, mint egy előbbi tárgyalás alkalmával. De azért ezuttal nem lett elodázva a bizony, bizony fontos kérdés, csak módot és alkalmat nyert a törvényhatóság, a javaslat visszaadásával arra, hogy tiszta képét látva a város vagyoni helyzetének, a polgárság érdekeinek figyelembe vételével tegyen eleget a tisztviselők jogos kívánóságának.

Alig van a város törvényhatóságában olyan városatyá, aki el ne ismerné, hogy Nagyvárad városának összes hivatalszemélyzete nincs ugy dotálva, ahogy egy fejlődő városnak az ő munkáit fizetni kellene. A város fejlődésével karöltve jár a munka szaporodása. Lapunk egy más helyén közölt adatok világosan mutatják, hogy milyen óriási arányokban szaporodnak a város ügyei. Az utóbbi 10 év alatt fokozatosan, de óriási mérvben szaporodtak az ügyek, míg a személyzet létszáma alig emelkedett. Azt sem lehet mondani, hogy a megélhetési viszonyok megfelelnek a 10 év előttiének; de a városi tisztviselők fizetése nem emelkedett. Pedig a mint másutt, ugy a városnál is igaz marad az, hogy a munkás méltó az ő bérére.

A közgyűlés tagjainak azonban nemcsak azt kell méltányolni, hogy mit érdemelnek meg a tisztviselők, de erkölcsi felelősségük tudatában mérlegelni kell, hogy mit bír meg a város közönsége. Ebből a kötelességérzetből indult ki a törvényhatósági bizottság, mikor szívvel-lélekkel hajlandónak mutatta magát a fizetések emelésére, de előbb tiszta képét akarta látni a város vagyoni helyzetének.

A városi tanács Ragány János főszámvevőt bizta meg, hogy állítsa össze a város jelenlegi szükségletét, figyelembe véve a már elhatározott és tervbe vett építkezéseket s más intézkedéseket. Ezzel szemben mutassa ki a város összes jövedelmeit, bevételeit, melyek fedezetül szolgálhatnak.

A főszámvevő munkálata már elkészült s kinyomtatva az összes városatyáknak megküldik. A főszámvevő külön csoportosítja ugy a szükséglet, mint a fedezet kimutatásában az eddig is szerepelt tételeket és az újabb szükségleteket, valamint az eddig nem szerepelt, de tett, vagy teendő intézkedések folytán figyelembe veendő bevételeket. Az újabb szükségletek közzé fel van véve a leányiskola, a városház, színház, csatorna építési összege, illetve ezek építési költségének évi törlesztése, a tisztviselők fizetésének emelése és a személyzet szaporítása stb. Az eddig nem szerepelt bevételeinek rovata pedig felsorolja a vízvezetési alap hozzájárulását, a folyó év elején életbelépett közvetett adók bevételeit, a birtokváltozási illetéket és a csatorna használati díjakat.

Az összes évi szükségletek főösszege 1.195.045 korona, 45 fillér. Így az évi hiány 49.205 korona 01 fillér.

Ha e hiányt a közköltővel kellene fedezni, 8 $\frac{1}{3}$ százalék közköltő emelés válnék szükségessé. Mivel azonban a Nagypiacz-tér rendezésének költsége az 1897. évben törlesztve lesz, a hiány 22.205 koronára apad, amelynek fedezésére 3 és $\frac{7}{10}$ százalék közköltő szükségeltetnének.

A főszámvevő azonban hivatkozik a rohamosan emelkedő adóalapra, a mi által a közköltő is emelkedik s így azt állítja, hogy a hiányzó összeg, minden perczent-emelés nélkül ez úton be fog folyni.

Más részről figyelembe veszi a főszámvevő, hogy ha 3 év múlva a közvetett adók megszűnnének, a fentebb említett szükségletet mi-ből fedezné a város.

Itt bizony azon szomorú eredményhez jut, hogy ez esetben 19% közköltő emelés válna szükségessé.

Ezen adatokban adja a főszámvevő tiszta képét a város vagyoni állapotának.

az első tempónál oly tökéletesen meggyőződött az alap szilárd állapotáról, hogy teljes megnyugvással abbahagyta a pudli-uszást, s mégis csakhamar bizottságra jutni remélt. Óvatosan körös-körül tapogatózva azt az ürvendetes fölfedezést tette, hogy van annyi föld alatta amennyi a fölláshoz szükséges, s mivel volt valami közelben ami támaszpontot nyújtott, Stippel ur csakhamar talpra állott miközben persze ugy érezte magát mintha lábai az ég felé állanának s ő tulajdonképen a fején állana.

Mialatt az egyensúly fönttartásában fáradozott meg ragadta önnön magát nyakravalójánál fogva melynek léte valamint a felső kabát fölfedezése hovatovább megerősítették őt azon meggyőződésben, hogy egyelőre előtte ismeretlen, de rendkívül civilizált vidéken van. Lassanként halovány emlékezés támadt lelkében, hogy a közelben korecsmának kell lennie, ahol valakit nagy idő előtt kutyának tituláltak, de minél tovább gondolkozott az eset fölött, annál valószínűlenebbnek látszott előtte, hogy ő lett volna középpontja annak. Most már világosan emlékezett reá, hogy beszédet tartott az egybegyűlt társasághoz, mely fölött lármás lelkesedésbe törtek ki. Kezeiken hordozták őt, körüljárták a termet vele nagy triumfussal s épen meg akarták mutatni az ünnepelet férfit a kívül álló népnek, midőn megnyílt az ajtó, s azon oly hideg légvonat áradt be, hogy mind melegebb klíma felé menekültek. Ez alkalommal elfeledkeztek róla egészen. E közben a föld tovább forgott, s már Isten tudja milyen messze volt, hát most már

ő várjon, míg holnap ismét visszajő s őt magával viszi?...

»Gyönyörű barátok!« mormogott Stippel ur, s kilépett a ballábával, hogy tovább álljon. De ekkor meg nini, mintha valaki a lámpaoszlophoz csapta volna, a nélkül, hogy engedelmet kérne tőle e neveletlenségért. Örömet intézt volna a különben bátor s vállalkozó férfi kérdést a rendőrséghez, nem érzi-e magát ilyen hatalmaskodások láttára kötelezve, hogy közbe lépjen, de haragja csillapult, midőn meggondolta, hogy alkalmasint valami részeg szellemmel van dolga, aki melegedni akar a lámpalángnál. Mivel azonban a lökdösés nem akart szünni, a jólelkű Stippel ur leült s ez önálló cselekedete fölött oly öröm fogta el, hogy teli torokból nevetni kezdett. A nevetés, s a ködös meszeszűségbe való nézés elfárasztották őt, hogy behunyta szemét, bár előbb még valakinek, aki nem nagyon érdekelhetette, s akiről azt hitte, hogy e szavakat intézte hozzá: jó éjszakát Stippel ur, válaszul odakiáltta: szervassz!

A magányos alvó megesküdt volna reá, hogy csak most szunnyadt el, midőn egyszerre csak valóságos halálfélelem riasztotta föl. Egek Ura, mily hideg volt a homloka, mily tükörsimák véredényei, melyeken hangyák ezrei mintha végigkorecsolyáznának. Agya megfagyott felülete ugy kiterjedt, hogy fenyegette szétrobantással koponyáját! De ki írja le ijedségét, midőn mondhatatlan féadtsággal lehuzza cipőit, s olyannak érzi lábait, mint a kő-karyatidoké a József-téren, midőn kiáltani akar s homokot kap a szájába! Ez utóbbi jel ugyan

magában véve még nem lett volna olyan szörnyű, mert hiszen józan állapotban Spittel ur bizonyára észrevette volna, hogy csakis balczipője makacs ellentállása vetette őt a homokos dombra. De a szerencsétlen egy csöppet sem kételkedett többé, hogy meghalt s hogy barátjai nem triumfusban hordozták odabenn körül, hanem mert szomorú végzete zavarta őket az ivásban. Az embertelenek! Még a kalapját se adták oda neki a hosszú utra... Persze persze ott volt a halál testében... Egyszer álmában érezte már magát ily árnyékszerűnek, hidegnek, rettenetesnek mint ma s akkor is azt hitte, hogy ez halált jelent, holott csak egy szintén rendkívül szomorú eseménynek volt előérzete, amely néhány napra rá be is következett, amennyiben megzalogolták.

Hanem most igazán komoly volt a dolga. Tisztán érezte saját hullaszagát s iparkodott hiszen segítségre szó sem lehetett, legalább tisztességes komoly halott képet vágni. Hanem azután családjára is gondolt s elfakadt sirva. Minden áron szerette volna tudni, hány árva hagyott hátra, de akár mily buzgósággal iparkodott is erre összpontosítani gondolatait, nem jutott eszébe. Emiatt könnyei még bővebben kezdtek folyni, mert azt hitte, hogy az örökkévalóságban minden apától rossz néven veszik, ha még azt se tudja hány gyermeket tett árvává. De ép oly kevésse tudott szegény feleségével tisztába jönni. Háromszor házasodott meg, de a jelen pillanatban még ha halállal fenyegetik is (mily esztelen fenyegetés!) eszébe nem jutott volna a három szerelmi istennő közül

Az egyes tételek mennyiben állják meg a kritikát, most nem fejtegetjük, de lehetetlen rá nem mutatnunk egy tételre: a csatorna kiépítésére. Tudunkkal Nagyváradi városa teljes, általános csatornázást akar, erre pedig aligha kevés nem lesz a főszámvevő által felvett 200.000 frt. *Legalább hozzáértők egy kerek millió frtről beszélnek.*

Eltekintve ettől, a főszámvevő jelentéséből azt látjuk, hogy Nagyváradi város anyagi helyzete megbirja a tervbe vett fizetésemelést a közköltő emelése nélkül is.

Közköltő emeléssel nem is tehetné, mert a csatornázás százaléknak hozzászámításával már a 10 %-ot megközelítené az egyenes adón kívül fizetendő összeg.

A közvetett adók elmaradása esetén sem hisszük, hogy szükség lenne a pótdadó emelésére, mert bizonyára más uton fedezhető lesz az esetleges hiány.

Mindezekből kifolyólag reméljük, hogy az összehívandó rendkívüli közgyűlésen kellő megfontolás után megszavazza a törvényhatóság a tisztviselőknek a jól megérdemelt fizetésemelést.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 18.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Perczel Béni, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Darányi Ignác.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja a horvát országgyűlés elnökének átiratát, melyszerint a horvát országgyűlés **Spercze Pétert** a magyar országgyűlésre szóló mandátummal ruházta fel.

Felolvastatik az interpellációs könyv.

Interpellációt jelentett be: **Hodossy Imre** a girálti, **Sima Ferencz** a stomfai választás tárgyában.

Következik a napirend: a bizottságokban megüresedett tagsági helyek betöltése.

Megválasztottak: A függő államadósságokat ellenőrző bizottságba póttaggá: gróf **Csáky Lajos**; az igazságügyi bizottságba: **Lehoczky Vilmos** és **Szivák Imre**; a kérvényi bizottságba **Chernel György**, **Kőszeghy Sándor** és **Molnár Béla**; a közgazdasági bizottságba: **Miklós Ödön**; a közigazgatási bizott-

melyik tartózkodik még az ép most elhagyott arnyékvilágban. Összeszorult a szíve, midőn annak valószínűségét latolgatá, hogy legközelebb két elhalt urhölgygel fogja megújítani az ismeretséget, akiktől e földön oly örömet vált meg. Attól is, félt hogy ha az illető szaktudósok a tulvilág lakóinak békés voltát csak egy kicsit tudták is, e nevezett hölgyek egyáltalán nem fognak tartózkodni attól, hogy a mennyországba jól befűtsenek neki. Ily bizonytalan jövővel szemben véghetlen lehangoltság vett erőt rajta. Megfontolva azt, hogy daczára élettelen voltának nem kellett volt őt kutyának titulálni s hogy egy meleg nemezkalap a tulvilágon sem árt, megmerevült kezeivel megásta saját sírját s belé dugta az orrát. Így fekvék s várta halála további következményeit, míg egy égi sugár el nem vakítá, s egy előtte ismeretesnek tetsző harsonahang a következő nem épen menynevei igéket fülébe nem dörgé:

•Részeg disznó! ha föl nem vakarlak az éjszaka, megfagysz!•

* * *

Három héttel a történetek után, a kerületi bíróság előtt kellett volna Stippel úrnak megjelenni becsület sértés vádja miatt. Személye helyett írás jelent meg, amelyben a tárgyalás elnapolását kérelmezte, mert nehéz feje és idegnyomás akadályozzák a kimenetelben. Az bizony elég hosszú »bűnbánat a gyomornak« ahogy Börne a macska-síralmat nevezte. Aki valaha méltóan ünnepelt a Sylvester éjszakán, bizonyára nem fog sajnálni egy részvétlonyet szegény keservesen bűnhődött Stippel úrtól.

ságba: **Kammerer Ernő** és **Stréter Alfréd**; az összeférhetetlenségi bizottságba: **Schmidt Károly**; a pénzügyi bizottságba: **Festetich Andor** gróf és **Matlekovics Sándor**; a számvizsgáló bizottságba: **Babics József** és **Légrády Károly**; a zárszámadási bizottságba: **Janik Imre** és **Pap Géza**; a képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságba: **Kola János** és **Szivák Imre**; a földmívelésügyi bizottságba: **Forster Ottó**; a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságba: **Kammerer Ernő**, **Kubinyi Árpád** és **Schnell Károly**; az ezredéves fenállási ünnepeket rendező országos bizottságba: **Berzeviczy Albert** és **Fest Lajos**.

Következik ezután a mentelmi ügyek tárgyalása.

Krajtsik Ferencz előadó referálása alapján a ház hatóság elleni kihágással vádolt **Polonyi Géza** mentelmi jogát nem függesztette fel; párvialdal vétségével vádolt **Dra Kulits Pál**, **Ugron Gábor** és **Bartók Lajos**, sajtó útján elkövetett becsületsértéssel vádolt **Horváth Gyula** mentelmi jogait a ház felfüggesztette.

Közegészség és testi épség elleni kihágással vádolt **Ugron Zoltán** mentelmi jogát a ház nem függesztette fel.

Szederkényi Nándor képviselő által a horvát-szlavonországi képviselőkre nézve bejelentett mentelmi ügyben

Rohonyi Gyula előadó tolmácsolja a bizottság álláspontját. A mentelmi bizottság m. évi nov. 22-én tartott ülésében hosszabb eszmecsere után elhatározta, hogy az érdekelt képviselőket is kihallgatja. Ehez képest a kihallgatás meg is történt s a horvát képviselők egy horvát nyelven irt nyilatkozatot nyújtottak a bizottság elnökének, amelyben határozottan odanyilatkoznak, hogy a megjelölt alapszabályok által magukat képviselői jogaik gyakorlatában egyáltalán korlátozva vagy sértve nem érzik s az alapszabályok csak oly rendelkezéseket tartalmaznak s oly kötelezettségeket rónak a klub tagjaira, melyek amugy is a politikai tisztesség követelményeinek tekintendők.

E nyilatkozat meghallgatása után a bizottság a következő javaslat előterjesztésében állapodott meg:

Miután az 1868. évi XXX. tez. 35. §. világosan rendeli, hogy a horvát képviselők a közös országgyűlésen jogaikat önállóan és utasítás nélkül gyakorolják, ennek folytán őket e jogok gyakorlásában semminemű kötelező nyilatkozat, reverzális vagy klub szabályzat nem akadályozhatja s az oly kötelezés, mely által szó-lási vagy cselekvési szabadságuk bármiként korlátozhatnák vagy reájuk nézve a képviselői megbízás letételét tenné kötelezővé, a törvény világos rendelkezéseivel szemben érvénytelenek és semmisnek tekintendők; továbbá miután a mentelmi jog elméletéből kifolyólag ez esetben egy oly, a parlamenten kívül álló tényező támadásáról sem lehet szó, mely a képviselő szó-lási és cselekvési szabadságát érintené, —

ennélfogva a mentelmi bizottság összes szavazataival egy ellen elhatározta, miszerint jelentésében egyszerűen annak konstatálására szorítkozik, hogy a bejelentett ügyben a mentelmi jog megsértésének esetét fenforogni nem látja.

Olay Lajos az előadó jelentésével szemben felolvassa a horvát nemzeti klub szabályait, melyből világosan kitűnik, hogy igenis, a horvát képviselők csak kötött marschruthával foglalhatnak helyt a közös országgyűlésen. Valóságos reverzális rendszer nyilatkozik meg az utasításokban. Mielőtt az ügyben a ház határozna, gondolja meg, hogy a reverzálisok minő veszélyeket rejtenek magukban.

Hisz most is vannak, kik csak reverzális alapján kerültek be a házba...

Vajay István: Maga a belügyminiszter is reverzálisos képviselő!

Olay Lajos: Közlegnek az új választások. Neki az a véleménye, hogy a reverzálisok még sohasem kötötték meg a képviselőt cselekvési szabadságában, mint épen az új választások alkalmával, ha csak az állapotokat jó eleve nem szanaljuk.

A mentelmi bizottság elfogadása veszedelmes precedenst teremtene.

Mivel az ország érdekében levőnek tartja, hogy a képviselők cselekvési szabadságuknak teljes birtokában legyenek, határozati javaslatot nyújt be:

Küldjön ki a ház egy tizenöt tagból álló bizottságot, mely a reverzális kérdés megoldására nézve terjesszen be a házhoz javaslatot.

Szederkényi Nándor szintén úgy találja, hogy a klubszabályok csaknem lehetetlenné teszik a horvát képviselőknek az önálló működést. Megvallja őszintén, hogy mentelmi bizottság jelentése őt nemcsak nem elégitette ki, hanem megdöbbentette.

Alkotmánysértésnek tartja azt, hogy a klubszabályok a becsületszó lekötése alatt korlátozzák a horvát képviselők cselekvési szabadságát s épen azért nem elégszik meg ez ügyben a mentelmi bizottság döntésével, hanem a legmelegebben pártolja **Olay Lajos** hat. javaslatát, hogy ez ügy megvizsgálására s egyáltalában a reverzális-kérdés megoldására küldjenek ki parlamenti bizottságot.

Issekutz Győző nem oszthatja a mentelmi bizottság felfogását, mert a képviselőknek bárki részéről adott utasítás elfogadását a törvényekbe ütközönek tartja.

Határozati javaslatot nyújt be, melyszerint mondja ki a ház, hogy a képviselőknek adott minden oly utasítás, mely őket erkölcsi kényszer alá helyezné, törvényellenes. (Helyeslés a baloldalon)

Gyurkovits György polemizál az ellenzéki képviselőkkel s azt vitatja, hogy a horvát képviselők semmi erkölcsi kényszer alatt nem állanak. A horvát országgyűlés többsége, a nemzeti párt, csak arra vigyáz, hogy ellenzéki képviselő ne kerülhessen föl, mert Horvátországban az ellenzék nem ismeri el Horvátország és Magyarország közt a kiegyezést.

S ezért van az a szokás is, hogyha valaki kilép a pártból, egyszersmind le is teszi mandátumát. De hivatkozhatik oly esetre is, hogy egy horvát képviselő, bár kilépett a nemzeti pártból, mindvégig megtartotta magyar mandátumát is, mert a kiegyezés alapján állott.

Nem köti tehát semmi meg a képviselőt elhatározásában s épen ez okból kéri a házat, fogadja el a mentelmi bizottság propozícióját.

Szalay Károly a mentelmi jog megsértését fenforogni látja, nem járulhat tehát hozzá a bizottság jelentéséhez.

Apponyi Albert gróf csak röviden kíván a kérdéshez hozzászólni.

Nincs szándékában kétségbevonni a horvát képviselők eljárásának jóhiszeműségét, csupán a kérdés elvi oldalához szól hozzá.

Ő is azon állásponton áll, mely elítél minden oly utasítást, mely a képviselőt erkölcsi kényszer alá helyezi, vagy titkos paktumokkal s reverzálisokkal akarja megkötni a képviselő cselekvési szabadságát. De ismétli a jelen speciális esetben nem vonja kétségbe a horvát képviselők jóhiszeműségét s így semmi intézkedést nem tart szükségesnek.

Mindazonáltal, hogy az ily utasítások ellen elvileg tiltakozzanak, hozzájárul **Issekutz Győző** hat. javaslatához. (Helyeslés a baloldalon.)

Josipovich Géza rövid indokolás kíséretében szintén hozzájárul **Issekutz Győző** hat. javaslatához.

Ugron Gábor egészen másképp magyarázza a nemzetipárt klubszabályait. Az egész klubszabályok csak azért vannak alkotva, hogy a bannak feltétlen hatalmat biztosítsanak a klub tagjai felett.

Ha valaki szembe merne szállni a mindenható bannal vagy politikájával, akkor egyszerűen mozdósítatik a párt, az illető kidobatik a pártból s kényszerítetik, hogy tegye le mandátumát.

Nem járulhat a parlamentáris rendszer ily kijátszásához. Kéri a házat, hogy fogadja el **Olay Lajos** hat. javaslatát.

Tomasics Miklós igazat ad **Apponyinak**. Az utasítás elfogadása vagy adása nem mindenben egyeztethető össze a szabadelvűséggel vagy parlamentáris rendszerrel, de azt a politika követeli. Mert akadtak olyan nemzetipárti képviselők, akik a párthoz tartozóknak vallot-

ták magukat, s mégis a midőn idekerültek zavart csináltak.

Védelmére kél Khuen-Hédervary grófnak s azt mondja, hogy Horvátországban csak ő, ki nagy magyar hazafi is, tudott rendet csinálni s csak az ő működésének köszönhető, hogy Horvátországban oly konszolidáltak a viszonyok, mint jelenleg. (Éljenzés jobbról.)

Mit gondol az ellenzék, hogyan vehetik fel a küzdelmet sikeresen az osztrák törekvésekkel s irányzatokkal szemben, ha egy oly kiváló hazafit is megtámadnak, mint Khuen-Hédervary gr. (Éljenzés jobbról.)

Kötelessége volt felszólalni, hogy az a rossz hatás, melyet Ugron Gábor beszéde fog tenni, paralizáltassék. (Éljenzés a jobboldalon.)

Ugron Gábor félreértett szavait igazítja helyre.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 19. A függetlenségi és 48-as népkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
- > 19. A függetlenségi és 48-as népkör bálja a Zöldfában.
 - > 19. A pecze-szöllősi önkéntes tűzoltók táncvigalma a Jégpince helyiségében.
 - > 25. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 - > 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor.
 - > 28. Román ifjuság hangversenye és bálja a Zöldfában.
- Február 1. Az izr. nőegylet koncertestélye a Fekete Sasban.
- > 1. Az első általános munkás-betegség-egylet táncvigalma a Zöldfában.
 - > 2. A várad-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
 - > 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
 - > 9. A nagyvárad ev. ref. egyházközség bálja a Fekete Sasban.
 - > 15. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 - > 16. A szepitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
 - > 16. Az önkéntes tűzoltó egylet álarczos bálja a Fekete Sasban.
 - > 18. A nagyvárad kereskedő ifjak körének bálja a kereskedelmi palota dísztermében.
- Márcz. 8. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása.

UJDONSÁGOK.

* **Jézus nevenapja.** Családi ünnepet ül ma a kath. egyház. Isteni alapítójának névünnepét tartja. Annak a névnek ünnepét, mely annyi áldást hozott az emberi nemre. A templomok megtelnek ajátatoskodókkal, kik a legnagyobb áldást, a lelki nyugalmat keresik ott. A család fő nevenapján ajándékot ad gyermekeinek az egyház Jézus nevenapján búcsut enged hiveinek. — Városunk templomaiban az ünnepi mise és prédikáció a rendes időben lesz.

* **A pápa jubileuma.** XIII. Leo pápa őszentése jubileumot ünnepel: ma ötven esztendeje, hogy perugiai püspökké praecanonisáltak. Már három évvel előbb püspök volt, s azért ünnepelte püspöki jubileumát három évvel ezelőtt, 1893-ban. Még 1846-ban érsekségre emeltetvén a perugiai püspökség, XIII. Leo még ugyanazon évben érsekké lett, e jubileumát azonban csak a jövő hónapban fogja ünnepelni. A mai jubileum minden külső dísz és pompa nélkül megy végbe a vatikánban.

* **Szerum a rák ellen.** Müller Kálmán dr. egyet. tanár, a főváros balparti kórházainak igazgatója Giló János gyógyszerész, főv. biz. tag utján megszerezte a rák elleni szerumot, hogy azt a kórház betegein alkalmazhassák. A beoltást kísérletképpen már megkezdték a Réczey tanár sebészeti klinikáján.

* **Vád egyhalottkém ellen.** Megemlékeztünk arról a feljelentésről, melyet Basa László adott be dr. Rózsás Mór orvos halottkém ellen a kapitány hivatalhoz, azzal vádolván a halottkém, hogy gyermeke halála alkalmával tőle 3 frtot zsarolt ki a látélet kiállításért. Ez ügyben Gerő Armin alkaptány

befejezte az előleges vizsgálatot. A panasztevő Basa László fentartotta vádját, míg dr. Rózsás Mór mint említettük, tagadja a vádban előhozott zsarolást, de beismeri, hogy a panaszost lakására hívta. A szülésznő szintén igazolja, hogy a halott kém a gyermek felboncoltatásával fenyegetődött. Gerő Armin alkaptány, mielőtt a panaszt áttette volna az ügyészhez, az összes iratokat tegnap felterjesztette Nagyvárad város polgármesteréhez, hogy esetleg a panaszlott halottkém függeszse fel. Sal Ferenc polgármester az ügyet véleményezést végett áttette Dúsz László főügyészhez.

* **Visszafogadott káptalani tiszt.** A nagyvárad lat. szert. káptalan Ötvös Géza, a kit a káptalani tisztikar újraszervezésekor elbocsájtott a szolgálatból, ismét kinevezte uradalmi központi számvevőnek.

* **Sétahangverseny.** Háziezredünk zenekara holnap délután tartja sétahangversenyét a »Sas« nagytermében a következő műsorról: 1. Doppler: Ilka opera nyitánya. 2. Wagner R.: Elza az erkélyen, toronyőrök reggeli dala és asszonyok vonulása a templomba; részletek a Lohengrin című operából. 3. Strauss J. Bizzáz—Nézz—Kit! Keringő a Bányamester cz. operettből. 4. Strasser A.: Apai házam. Dal. 5. Massanet: Egyveleg a Manon című operából. 6. Delibes: Részletek a Coppelia című operából. 7. Strasser A.: A szerelem győz. Galopp. 8. Kalinka: Tengernagy-induló.

* **A kultura érdekében.** Mosonvármegye történelmi és régészeti egyesületének megkeresésére Barsvármegye közönsége valamennyi megyei és városi hatóságnak megküldötte a történelmi és régészeti bizottságról alkotott szabályrendeletét azon hozzáadással, illetőleg óhajttással, hogy ezen szabályrendelet az országos régészet és történelem ügy szervezése és fejlesztése iránti törekvésükben a kulturális munkásságnak szolgálatára legyen.

* **Tűz egy főutcza üzletben.** Tegnap este 7 és 8 óra között Kis-Dávid főutcza tea, rum és csemege üzletében az erősen fűtött kályhától meggyuladt egy néhány eszma tea. A veszélyes tüzet akkor vették észre, mikor már a csomagok lángolni kezdtek. A gyors oltságnak köszönhető, hogy az üzlet nagy értéket képviselő berendezése megmenekült az elhamvadástól.

* **A városi hivatalok ügyforgalma.** Nagyvárad város közigazgatásában is évről-évre szaporodnak az ügyek, mint a legtöbb más hivatalban. Az utóbbi tíz év alatt majdnem minden ügyosztályban megkétszereződött a feldolgozandó és elintézendő ügyek száma. A tisztviselői, segéd- és kezelő-személyzet száma azonban korántsem szaporodott ezzel aránylagosan, mert ma is alig pár tisztviselővel van több alkalmazva a városnál, mint tíz évvel előbb volt. Az egyes ügyosztályok ügyforgalma összehasonlítva az elmúlt évet az 1884-ik év ügyforgalmával, a következő kimutatást tünteti fel:

	1884	1895	
Polgármesteri hivatal:			
Elnöki ügyosztály	854	2367	- 1513
Közigazg. ügyosztály:			
Közigazgatási	10607	22620	- 12013
Közig. bizottsági	419	523	- 104
Kihágási	152	232	- 80
Árvaszék	4203	5771	- 1568
Adóügyosztály	9531	18380	- 8849
Számvevőség	1047	2279	- 1232
Kapitányi hivatal:			
Közigazgatási	7729	18114	- 10385
Községi bíróság	3248	3150	- 98

E kimutatásban az utadó- és hadmentességi ügyosztály nincs felvéve; ennek az ügyforgalma szintén szép számra emelkedett.

* **A koresolya pályáról.** Későn jutottunk hozzá, hogy élvezhessük, de most van módunk benne. Két pálya tükörsima jege áll rendelkezésünkre mindennap. Egyik régi egyszerűségében, másik a modern haladás minden kényelmével. És mondja valaki, hogy a mi városunk nem conservatív! A Rátkay bátyánk pályája mindennap

tele van. De azt se fogják ránk, hogy az ujat, a szépet nem szeretjük. A sporttéri pályán is alig győzik a jegyet adni. Szóval koresolyázik most mindenki, aki csak egy kicsit is hive Halifaxnak. A pályatulajdonosok pedig gondoskodnak, hogy a hives minden tekintetben élvezze ezt az igazán nemes sportot. A sporttéri pályán ma is 2 órától 6-ig katonazene játszik, 4-től 6-ig kivilágítás van.

* **Kövilágításunk fejlesztése.** Nagyvárad főbb közhelyeinek világitása nem felel meg a kívánalmaknak. Már egy év óta tervezik, hogy a Fő-utcza a Kishidtól a vasutig nagyobb világitással lássák el; a mi már azért is szükséges, mert vasuti összeköttetéseinknél fogva a főbb vonalakon legtöbb vonat éjjel érkezik Nagyváradra, illetve innen éjjel indul tova. A Fő-utcza egy részén már tettek is kísérleteket az Auerféle lámpákkal, melyek hasonlíthatatlanul szebb és nagyobb fényt adnak a mostani lángoknál. Ragány János főszámvevő most konkrét javaslatot terjesztett a városi tanács elé, melyben felöleli a Fő-utcza és Szent László-tér világitásának fejlesztését. A Fő-utcza a vasuttól a Kishidig Auer-lámpákkal lenne a javaslat szerint világitva. Az utcza jelenlegi világitásnál évenként 750 frttal kerülne több az az Auer-lámpákkal való világitás. A Szent László-téren nagyobb költségbe kerülne az Auer-lámpák behozatala, mert a kandeláberek átalakítása magában 1500 frtot igényelne. Itt tehát csak más égők használatát javasolja a főszámvevő. A jelenlegi égők óránként 4 és fél angol köbláb gázt fogyasztanak, e helyett olyan égőket tenne a gázgyár, a melynél óránként 5 angol köbláb gáz égne el. Nem volna ugyan tündéri fény ezzel a Kispiacson, de a mostani világitásnál sokkal intenzívebb fénye lenne a lámpáknak. A mi még szintén számításba veendő jelenlegi pénzügyi viszonyaink közt, nem is valami nagy összeggel kerülne többbe a mai világitásnál. A javaslatot közelebb tárgyalja a tanács.

* **A biciklisták és Horovitz Lipót.** Horovitz Lipót világosi plébánost, író, lapunk munkatársát, s az aradi biciklista-egylet alelnökét ma este szindarabja előadása alkalmával az aradi biciklista-egylet tagjai nagyob óvációban részesítették. Először szindarabja előadásán testületileg vettek részt. Másodszor felvonás közben üdvözölték.

* **Halálos kaláber.** Orosházai levelezőnk jelenti a következőket: Szinger Antal végrehajtó törzsvendége volt a főtéri kávéháznak. Meg volt a rendes pikolója és kalabriász-pártija. A napokban különösen nagy kedvre derítette s egyszer nagy hévvel megkontrázta ellenfelét a mikor ajka egyszerre szederjessé vált és nyomban meghalt.

* **Iparos dalárda.** A »nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egylete« tagjaiból alakult, és már régebbi idők óta szép eredménnyel működő dalárda magát megerősíteni s némi részben újjá szervezni akarván, a következő felhívást bocsátotta ki. — Az elnökség fölkéri mindazon iparossegédek és dalkedvelő egyéneket, kik »a nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egylete« tagjaiból alakult dalárda-ba belépni óhajtanak, hogy e végből folyó hó 19-től számítva, 14 nap alatt minden kedden és szombaton este az egylet N-Teleki utcza helyiségében jelentkezzenek fölvételre.

* **Eljegyzés.** Géczy Pál a helyben állomásozó 16-ik huszárezred őrmestere tegnap eljegyezte Muntján János nvárad polgár gyámleányát Papp Klárát.

* **Füstre tett feleség.** A babonának majdnem áldozatul esett egy gazdaember felesége Szabadkán. Az asszony betegen feküdt s a férj javasasszonyhoz fordult tanácsért. A javasasszony azt ajánlotta, hogy akassza a kéményre a feleségét, hogy ebből kifüstölögjék a gonosz betegség. Így is történt: a beteget feltették a kéménybe s itt több óráig füstön hagyták. Szerencsére akkor érkezett oda az orvos, aki megakadályozta, hogy az asszony belehaljon a kifüstölésbe.

* **A lovak és kocsik összeírása.** Az év eleje meghozta a különféle statisztikai adatok összeállítását. Tegnap a miniszter leirt a vá-

roshoz, hogy a Nagyváradi területén levő kocsiakat és lovakat összeírják. Régebben az ilyen összeírás riadalmat okozott a közönség körében, mert mozgósítást háboru előjelének vették. Tényleg arra szolgál ez összeírás, hogy háboru és mozgósítás esetén tudják, hol és mennyi teherszállító alkalmatosságra számíthatnak, élelmiszer, felszerelés, beteg stb. szállítására nézve. Ma már nem ijesztenek meg senkit az ilyen leírások, mert tudják, hogy a mint az új év bekövetkezik, olyan pontossággal megjönnek az e fajta rendeletek is.

* **Szédelő vígócz.** Várkonyi Géza hangzatos név alatt egy ismeretlen ember járja be az országot, ügynöknek adva ki magát és ezen minőségben hamisított okmányok felmutatásával, különféle czégek és gazdasági gépgyárak részére gyűjtendő megrendelések felvételének ürügye alatt, jóhiszemű gazdáktól kisebb-nagyobb előlegeket és váltókat csal ki, sőt egyes czégek részére hamisított meghatalmazással fizetések kicsikarását is megkísérli. Utóbbi időben az Első Magyar Gazdasági Gépgyár czéget használja fel üzemei gyakorlására és ily módon sikerült is neki, habár csak csekély összegeket jóhiszemű gazdáktól kicsikarni. Ajánljuk a gazdaközönségnek, hogy e szélhámos ügynöktől óvakodjanak.

* **Az irodalmi férfi.** Egy családapa állított be a rendőrséghez s azt mondta:

— Kérem ássan, a fiamat beakarom szegődtetni irodalmi férfúnak.

Megkérdezték tőle, hogy mi az?

— Mi az? mi az? boszankodott a családapa, hát irodalmi férfi, az az olyan férfi, aki a nyomdában a pult mellett betűket vet, aztán újságot arat.

E kimagyarázására jöttek rá aztán a rendőrségnél, hogy a családapa az irodalmi férfi elnevezés alatt nyomdász-inast ért.

* **Az iparos menház felszereléséhez a lefolyt heteken a következő adományok lettek felajánlva:** Bauer Nándor által egy 20 frt értékű ruha szekrény, Schnell Ignác 6-karos szék 12 frt értékben, Diósy Soma festési munka 7 frt. Grünbergeri, Spitz és Veinstok urak által festési munka 20 frt értékben,

* **A nők és férfiak közmondásokban.** Hogy különböző népek mint vélekednek a férfiakról és milyen véleményt táplálnak a nőkről, arra vonatkozólag legjobb adatok a különböző nemzetek közmondásai. Érdekes világításba helyezik ezek az illető nép gondolkodás módját is. — A férfi többet ér nyomszalmából, mint a nő aranyból. (Francia közmondás.) — Egy sipka többet ér, mint száz foktő. (olasz) — A nő kegye a gulyást is lovaggá teszi. (gascognei) — Szerelem és pénz ma hamar elárulják magukat. (Velencei) — Szerelemre és ostobaságra sohasem elég öreg a férfi. (Finn) — A szerelemnek nincs szüksége pápaszemre, mivel vak. (Török) — A férfi tűz, a nő fujtató, melybe az ördög fu. (toszkánai) — A szerelmesek mindig azt hiszik: hogy más embernek szemei ki vannak szurva. (Spanyol) — A szerelmesek szeméin csengetyű függ. (Dán) — De hiszen leányok ez az ember vak! — Annál jobb (Velencei) — Hozzá menjek? Tanácsoljatok okosan, azonban ne mondjátok, hogy ne! (Német).

* **Az értelmiséghez tartozik-e a sakter.** Temes-Rékásról írják: Berkovits Sándor dr. rékási róm. kath. plébános, kisebbségben maradt a megyebizottsági tagválasztásoknál. A plébános megfőllebezte a választást és e kérvényében kifejtette, hogy az egyik választó és pedig a rékási zsidó sakter, Spitzer Manó, kit az »értelmiségi« paragrafus alapján vettek föl a lajstromba, e czimen választási jogot nem gyakorolhat, mert a saktert lehetetlen a más felekezetek lelkészeivel egy rangba helyezni; az ő szavazata s következésképpen az egész választás tehát semmis. A megyei bíráló bizottság azonban és később a kuria elutasította a felfolyamodást, elfogadván azt a megokolást, hogy Spitzer Rékáson az előimádkozó és kán-

tor teendőit is végzi, ennél fogva a más felekezetek segédlelkészeivel egy kategóriába sorozható.

* **Uj temetkezési egyesület Bárádon.** A múlt év november havában B á r á n d bihar-megyei községben »Bárándi II. temetkezési egyesület« czimen új temetkezési egyesület alakult Szabó József ev. ref. lelkész ideiglenes elnöke alatt. Az egyesület alapszabályait a már ottan létező I. temetkezési egyesület alapszabályainak mintájára szerkesztették, azzal a különbséggel, hogy a tagok számára a temetkezési jutaléknak magasabb összegben történt megállapítása által az I. temetkezési egyesületi tagok előnyeinek többet ígérnek. A nov. 30-án felterjesztett alapszabályokból ez feltűnt a belügyminiszternek és kérteljei támadtak az iránt, vajjon az egyesület ezen magasabb jutalékok mellett kötelezettségeinek mindenben akadálytalanul meg fog-e felelteni? Az alapszabályokat ezért nem hagyta jóvá, hanem felhívja most küldött leiratában az egyesületet, hogy ebbeli képességét a rendelkezésére álló adatok alapján precise mutassa ki; a mennyiben pedig erre képes nem lenne, vagy más alapon nyugvó alapszabályokat dolgozzon ki, vagy pedig a temetkezési jutalékokat a már létező I. temetkezési egyesület jutalékaihoz mérten, hasonló összegben állapítsa meg.

Nagyváradi orfeumok.

— A főkapitány úr figyelmébe. —

A századrégi morál egyik legoemánnyabb fattyufajtása az orfeum. Sért mindent, társadalmi rendet, erkölcsöt, izlést, egyaránt. Nem frivol, ez a szó kevés azoknak az arczatlan nuditásoknak a jellemzésére, amelyekben az ugynevezett »félvilág« estenkint gyönyörködni szokott. Valamelyes külső máz a színházra, vagy valami ilyesféle intézményre enged emlékeztetni, de amit ott estenkint énekelnek és elmondanak, — a moráltól eltekintve mind csupa meggyalázása az emberi szellemnek.

Nagyváradi az orfeumoknak hirhedt Mekkája. Főkapitányi hivatalunk olyan előszeretettel tanusít az orfeumok iránt, amely más városokban egyszerűen elképzelhetetlen. Ha egy orfeum-társulat valahonnan menni kénytelen: rögtön Nagyváradra gondol, s itt valamelyik kávé tartó karokkal fogadja, a főkapitány pedig készséggel aláírja az engedélyt.

Pedig a főkapitány ur ez udvariassága talán mégis tulságos. Annyi bizonyos, hogy itt egynél több orfeumra semmi esetre nincs szükség (de még annyira se) mert majd hogy éhen nem halnak a szegény artisták a pártolás hiánya miatt.

Mert a nagyváradi közönség (dicséretére legyen mondva) nem barátja az orfeumoknak, s csodálattos, hogy ez az intézmény mégis itt virágzik legjobban. Estenkint alig 4—5 ember hallgatja végig az orfeum-truppok előadásait. Hogy bírnak akkor élni?!

A felelet igen egyszerű. Tegnap is kért az egyik orfeumcsillag egy kényszerlevelet a főkapitánytól, mert nem volt mit ennie. Inkább eltolonczoltatta magát Nagyváradról. A többi pedig, aki itt marad, korántsem a földhöz ragadt szegény »igazgatótól« kapott (?) fizetésből él.

Veszélyeztetik a vagyonsbiztonságot, kártyáznak és mulatnak a balek-vendégekkel (dicséret a fehér hollónál ritkább vendégeknek!).

Ezeket a dolgokat mind igen jól tudja a feületes főkapitány ur, s éppen ezért valószínű, hogy már a legközelebbi jövőben egy kis figyelmet arra is fog szentelni, hogy mi történik ezekben az orfeumokban? Mert hogy egy-egy rendőrtisztviselő néha-néha elpozarogtat és elmulat hangos derűséggel az előadáson, az talán mégsem nagyon sok ellenőrzés.

Az orfeumban előadott »darabok« legnagyobb része már mint rendőri kihágás bírálandó el, — s ezeket az oemányságokat s a melyeknek különben a rendőrtiszt is tapsol, — nemcsak előadják, de még nyomtatásban is árulják.

Ettől eltekintve főként arra ügyelhetne a rendőrség, ha már olyan nagy protektora az orpheumi intézménynek, hogy az üzlet ne lépje túl a megengedett határokat. Az egy Walter-orfeumot kivéve, valósággal zsarolják a »vendégeket« mindenütt, — s az orfeum személyzetének nem az előadás a főkötelessége, hanem hogy minél nagyobb költségre bírják a vendégeket.

Ez talán mégsem járja a hatósági engedéllyel működő »társulatnál«.

Egyáltalán felfoghatatlan, hogy miért engedélyez a kapitányság annyi orpheumot, vagy ha már engedélyez: miért nem tartja ezeket nagyobb és szigorubb rendőri felügyelet alatt?

Hiszen aki csak öt percet tölt egy-egy ilyen orfeum helyiségben, — a hol többnyire »családi estélyeket« hirdetnek, — meggyőződött arról, hogy ennek a truppnak a városba való beengedése egy olyan végzetes hiba volt, a melynek igen sok az áldozata.

Lapunk egyes számai a következő útleletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-éle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8⁴³ regg., 2¹² éjjel, személyvonat 11³² d. e., 2²² d. u., 11⁰⁴ éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7¹⁵ este, 2³⁰ éjjel, vegyesvonat 12⁰⁵ d. u., személyv. 3⁵⁸ délután, 2⁰⁸ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10³⁰ d. e., 4²⁵ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4²⁵ reggel, 1⁴³ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6⁴⁵ r., 4³⁵ d. u.

Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6⁵⁵ r., vegyesvonat 2⁴⁰ d. u.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7⁰⁸ este, 2¹² éjjel, vegyesvonat 7¹⁵ r., személyvonat 3⁴² d. u., 1⁴⁸ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 8³⁸ regg., 2¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11¹⁷ d. e. 10⁴⁴ éjjel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³² d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11⁰⁵ d. e. 9⁰⁰ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8¹⁰ r., 9¹⁴ este.

Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

Nevető betűk.

Egy helyi írónak jelent meg új munkája a könyvpiacon: Lovassy Andornak »N e v e t ő b e t ű k« című tárczakötete a Szigligeti-társaság kiadásában.

A könyv két részből áll, az első antik történeteket tartalmaz, a második pedig új, modern történeteket tartalmaz, — de mindkét rész darabjai meglehetősen bizarr észjárásra vallanak.

Mint a cím is mutatja, humoros tárczák gyűjteménye akar lenni ez a könyv, de sokkal több benne a jókedv, mint a humor: Lovassy azon emberek közé tartozik, akik igen jóízűen, — gyakran kacagatóan tudnak elbeszélni valamely történetet, s azt hiszik, hogy az elbeszélésüknek írásban is ugyan olyan hatása van, mintha élőszóval mondanák el.

Lovassy előtt már igen sokan próbáltak meg bibliai vagy antik történetet modern színezettel feldolgozni, — voltak, akiknek ez jobban sikerült, mint Lovassynak. Mindazáltal neki

is vannak kitünő ötletei. Az »Antik szerelem« című novellája a sikerültebbek közé tartozik, a Lucullus szakácsnéja azonban föltöbb izléstelen dolog. »Az orvos úr házasságát«-ban egy római baromorvosnak a házassága van lerajzolva, apró-hirdetés kalanddal, stb.-vel. Ovidius a Patria cz. hetilap segédszerkesztője, s a római nemes ifjuság ép úgy cigány mellett lumpol, mint a váradi jogászok. Ciceronak az unokaöcsese harmadéves jogász és tartalékos tüzérhadnagy, Jókhele a tudós férfit, Bagdad város érdemes adószedője orfeumba jár, stb. stb. A legmodernebb dolgok mind szerepelnek az ő antik novelláiban, — s ez kölesönöz valami vékony humort az egész kötetnek. A szegény monsieur Muff francia-mester és Galamb Éva felsőbb leányiskolai igazgatónő szomorú története még a legügyesebben megirt, bár a legkevésbé érdekes, darabja a kötetnek. Vannak azután egészen üres, csont és hús nélküli tárczák is a könyvben, mint pl. Az özvegy Fráter és páter, Benedek.

Az előkelőség hangban és stílusban — Lovassynak, mint írónak nem sajátja, a hatás kedvéért nagyon könnyen elragadtatja magát, és izléstelen dolgot ír le, olyat, amitsemmi esetben sem mondana el.

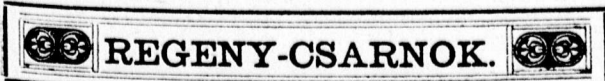
Azt azonban meg kell adni, hogy széles jó kedv árad ki az egész könyvből, s aki csak nem búskomor, azt mind képes megnevettetni. S e mellett igen derék magyar nyelven, könnyen folyó stílusban van megírva az egész kötet, amelynek ára különben 2 frt. Sok.

— **Római katolikus papok naptára.** A Mészáros Kálmán sz. ferencz-rendi szerzetes kiadásában és szerkesztésében Budapesten megjelenő »kath. papok naptára« fekszik előtünk. A naptári részen kívül az összes magyarországi róm. kath. papok név és lak jegyzékét tartalmazza, s egy helyes kis értekezést a magyar kat. egyház szervezéséről. A könyv ára: 1 frt 20 kr.

Ezredéves kiállítás.

Károly Lajos főherceg kiállítása. Károly Lajos főherceg kis tapolcsányi uradalmából e napokban ritka becsű vadász tárgyak és fegyverzetek érkeznek a 16—18-ik századból, melyeket a főherceg a kiállítás céljaira készségesen átengedett. E régi hazai emlékek között kiváló érdekességgel bírnak egy elefántcsonttal kirakott és egy török-fejjel díszített 16-századbéli számszeríj, egy piros bársony tegez nyilvesszőkkel amint négyszáz év előtt használták. keleti tölcséres fegyverek, domboruan kivert harci jelenetekkel, egy régi vadászskirt, számos ritka és értékes régi aggancsok és két-háromszáz éves kitömtött állatok; szarvasok, őzek, vaddisznók, sólyom és dämvadak. Károly Lajos főherceg emléktárgyai a történelmi osztály ősfoglalkozási csoportjában lesznek elhelyezve.

Történelmi tárgyak érkezése. A történelmi főcsoportban kiállítandó tárgyak egymásután érkeznek. Mint egyik legelső küldemény hét vaggon ágyu érkezett Fraknóból, Esterházy herceg birtokából. E 16. és 17. századbéli igen érdekes és impozáns ágyuk ideiglenesen a renaissance épület földszinti előcsarnokában nyertek elhelyezést.

Az erdészlakban.

Írta: Seevald H.

14

Fordította Bárcziházi Bárczy Margit.

De Ernő már az ajtón kívül volt, s Wendler is ellenzé: — Ne tartóztasd föl nekem Langent.

Érdekemben áll, hogy kimentsen engem oda át.

Erika nem volt jelen, midőn Ernő a hől-

gyektől búcsút vőn. Szinte sajnálta, hogy nem kérdezősködött utána az erdészlakban is, mert a kertben és konyhában hiába kereste. S minden most jutott eszébe, midőn már egy jó darab utat tett meg. Még soha sem mulasztá ell Erikától búcsút venni, ha valamerre ment, de ma mint egy forgó szél által hajtatott ide s tova. Am honnan jött a forgószél, s mért engedte magát annyira hatalmába keríteni? Kellemetlenül érinté, hogy nem tudott eléggé védekezni, de reggel óta ez volt tetteinek ura.

Gondolatai felváltva időztek anyjánál s az erdőben. Szeretett volna anyjának segíteni otthon, és egyszersmind nagyon szerete volna a vad-örzöket felfedezni. De talán helytelenül cselekedett hogy mindaddig halgatott gyanújáról, tanácskozni kellett volna Wendlerrel, vagy legalább Erikának szólani? Nem, nem Erikának semmi esetre, kegyetlenség volna őt ilyen hírekkel izgatni, miután az egész nap fáradozásait ő viselte, s most is csupa kötelességtudásból maradt otthon. Ha valjon észrevette, hogy köszöntés nélkül távozott? — Bizonyára nem; hisz annyira el volt foglalva. Ernő egyszerre nagyon elégedetlen lett magával, s midőn egy heves kézmozdulat folytán Eliza ajándéka a rózsabimbó eltörve hullott földre, nem hajolt utána, de gyorsított léptekkel folytatá útját már nem gondolva Wendler megbízásán kívül másra.

A néni élénken sajnálá, hogy Erika nem tartott velők, s sámtalan csók közben hívta meg őt magához. Majd a tél folyamán ugymond s lehetőleg hosszú időre. Erika, fehér köténykéjében, s a fejét sűrűn leborító haj árnyában oly jól nézett ki finom arczocskájával, midőn a kertből kendőjét lobogtatá a távozó után, hogy a néni azon meggyőződésre jutott, hogy ily gyönyört nem szabad az erdőben elrejtve hagyni.

Erikára azonban igen kellemes volt Mili azon kijelentése, mely szerint már nem volt több szükség reá a mezőn, s most segítségére lehet a kisasszonynak.

Erika miután elrendezett minden s utána nézett mindennek, előhívta Dianát, s az erdőbe indult. Egy csendes tisztásra érve, elfogta fáradt tagjait a pihenési vágy, s a friss mohára ülve csöndesen tekintett a távozó felhők után. Karját kedvenc kutyája nyakára fonva, álmodozásba merült, míg Ernő alakja mind határozottban vonásokban lebegett előtte.

— Diána urnője ölébe fektetve, pajkosan becző szemekkel tekintett föl reá. Egyszerre azonban föluggrott, s szimatolva fordult az erdő felé. Erika mosolyogva parancsolt csöndet neki. Az engedelmes állat halgatott ugyan az intő szóra, de azért látszott rajta, hogy még érdekl valami közeli dolog. Erika nem is sejté, hogy az ki gondolatait foglalkoztatá éppen most szélé át az erdőt lépteivel. — alig ötven lépésnyire tőlök, — de az okos Diána tudta ezt. Erika figyelmesen szemlélye a kutya nyugtalan mozgatait, valami állatot gyanított a sűrűségben. Azt is olvasta a regényekben, hogy az ideál nem egyszer jelent meg Deus ex machina gyanánt a képletben, — de hiába az ideál csak nem jelent meg. S midőn az előrehaladott idő kötelességeire inté az erdészleányt, ez fölemelkedve, helyéről, ép oly fáradtan tért vissza otthonába mint a hogy onnan eljött volt. Fáradtan és egyedül, — csupán hű Dianája által követve.

— Csak tudtam volna, hogy hol volt ön kisasszony — kiálta elébe Mili. A főerdész ur volt itt. Először ön után kérdezősködött s az erdőre szaladt. Tyrast vitte magával.

— Tyrast? kérdé Erika ijedten. Mit jelent sen ez. Nem kérdezted, meg mi történt?

— Háomszor is kérdeztem, de ő se látott se halott.

Csak lelkemre kötötte, hogy Pétert vagy Sándort küldjem utána a szakadáshoz, hogy rejtőzzön el a sűrűségben, mindaddig mig Langen ur életjelt ad magáról. Ha a csendőrt látom azt is küldjem oda.

Erika halotthalvány lőn.

— Biztosan történt valami. Csak mindjárt szaladtál volna Péter után. Most ő egyedül van, segítség nélkül, s talán — életveszélyben. Siess hamar Péter után — nem maradj; magam fogok menni, mert a temunkád úgy sem vehe-tem át.

— Már minden perczen megérkezhetnek, kisasszony már rég elmúlt az ebéd ideje, s kezd s kezd sötétedni az erdőben. —

— Hadd sötétedjen; mit bánom ha egyszer ő — ha egy ember élte forog veszélyben.

Alig hogy kilépett már Péter is megérkezett. Erika elébe szaladva gyors szavakban értesíté a történetekről.

Péter azzonnal hajlandó volt, Ernő után menni. Végy valami szárszámot a kezébe, egy fokost vagy akár mit, csak az Istenre siess siess. Nem fogsz ingyen tenni semmit. Nem viszel magaddal senkit?

(Foly. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Sima Ferencz a stomfai választás törvénytelenége tárgyában interpellált.

Perczel Dezső belügyminiszter azt válaszolja, hogy a vizsgálat eredményéhez képest intézkedni fog s eljárásáról annak idején beszámol.

Hodossy Imre a girálti választás törvénytelenégei tárgyában interpellált.

Erdély Sándor igazságügyminiszter azt válaszolja, hogy ez ügyben a hivatalos vizsgálatot meg fogja indítani, mert ő is azon állásponton áll, hogy bírói személyek nem kor-teskedhetnek.

Onódy Géza egy 48-as honvédtiszt ügyében interpellála meg a miniszterelnököt.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök válaszát a ház tudomásul vette.

A hercegprimás körlevele.

Budapest, január 18. (Saját tud. távirata.)

Vaszary Kolos bibornok-érsek, hercegprimás ma bocsátotta ki egyházmegyéje papsága részére ez évi első körlevelét. A körlevél elején köszönetet mond a hercegprimás a papság új-évi üdvözlétéért. Azután békére, egyetértésre figyelmezteti őket, amivel ép annyit használnak az egyháznak, mint a hazának. Közli ezután a házasságkötésre vonatkozó újabb miniszteri rendeleteket. Végül megemlékszik dr. Wayand Géza fővárosi hitoktató haláláról.

Kiss Áron püspök körlevele.

Debreczen jan. 18. (Sal. tud. táv.)

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöke Kiss Áron, egyházkerülete lelkészeihez körlevelet bocsátott ki. A püspök imádkozik a körlevélben és hálát ad az ur Istennek, hogy a magyarnak megengedte elérni ezer éves fenállását. Boldogabb időket kér, hogy szabadságban, egyenlőségben és tesvériségben éljen együtt a hazának minden fia, valláskülömbőség nélkül. A körlevél így végződik: Adja Isten, hogy ref. egyházunk, amely lelkesedés és tanítás érdekében méltányos segélyért kiált a nemzethez, az 1848-ik XX. törvényeinket valahára megvalósulva élvezhesse.

A protestánsok követelése.

Budapest, január 18. (Saját tud. távirata.)

Az ágostai hit. evang. egyház annak a helyzetnek a nyomása alatt, a melyet reá az egyházpolitikai reform ró, már előterjesztette követeléseit a kormánynak. A püspökök és felügyelők ma tisztelegtek a miniszterelnöknél azzal a kére-ással, hogy ennek az egyháznak a dotációja évi 400.000 frtra emeltessék fel. Az átnyjtott memorandum egyenesen az 1848. XX. törvény-cikk alapján követel, tehát olyan akció van ellenük szemben, a mely a legújabb kulturhar-czot teremtheti meg.

A politikai helyzet.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.)

A béketárgyalások legközelebb a parlamentben újból felvételnek. Hétfőn a szabadelvű pártiak közül Sréter Alfréd fog a közlekedés mellett nyilatkozni, szerdán pedig Horánszky fog egy konkrét javaslatot tenni a béke feltételeire nézve.

Ezt a konkrétan formulázott javaslatot a kormány a további tárgyalás alapjául elfogadja

és indítványozni fogja, hogy azt a Házt árgyalás végett a bizottsághoz utasítsa.

Ma már Erdélyi miniszter teljes előzékenységet tanúsított úgy Issekutz módosítványa mint Hodossy interpellációja iránt, a mi szintén egyik jelül szolgál a 67-es pártok között való nagymérvű közeledésnek.

A pártonkívüliek teljesen magukévé teszik Apponyi javaslatát s vele mindenben közösen járnak el. Ma Apponyi, Széll, Szapáry között beható tanácskozások folytak.

Ujabb politikai párbaj.

Budapest, jan. 18. (Saját tud. táv.) Az ismeretes zempléni ügyből kifolyólag Viczmándy Ödön ma délután 5 órakor kardpárbajt vívott Molnár István főispán fiával, Molnár Viktor temesmegyei főispánnal, Viczmándy segédei a párbajnál Melzer Géza és Pázmándy Dénes; Molnár Viktor segédei pedig Dókus Gyula és Melzer Gyula. A párbajt megelőzőleg hosszas tanácskozások folytak, míg végre fegyverbíráóság döntötte el, hogy kardpárbaj vívassék.

A párbajban Viczmándy kapott a mellén egy súlyosabb természetű sebet.

A németcsászárság jubileuma.

Budapest, jan. 18. (Saj. tud. táv.) A versaillesi királyi palota ma 25 esztendeje világra szülő és korszakot alkotó eszménynek volt színeheje. A francia fölött győzelmet aratott német fejedelmek II. Vilmos porosz királyt német császárrá proklamálták és az egységes német birodalomnak megvetették alapját. — Ennek a nagy eseménynek negyedszázados évfordulóját ünnepli ma Németország megillető pompával és fényvel. — A jubileum kezdetét a császár üzenete jelezte. A császár ebben viszatér a történelmi eseményekre, azután föl hívja a népet, hogy »a szétválásztó pártérdek háttérbe szorításával« ünnepeljék meg e napot. — A császár Bismarck herceghez is intézett kéziratot, köszönetét fejezve ki a hercegnek azon érdeméért, amelyeket a birodalmi új megalapítása körül szerzett.

A Tribuna botránya.

Budapest, január 18. (Saját tud. távirata.) A Tribuna egyik legközelebbi vezércikkében hallatlan vehemenciával tör Lukácsiu ellen, mert az agitátor az elcsapott szerkesztők rehabilitációját követelte.

A kőbányai sertés piac elzárása.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónk táv.) A földmívelési miniszter a kiűtött sertésvesztés következtében újra elzárta a kőbányai sertés-piacot.

Floquet.

Budapest, jan. 18. (Saj. tud. távir.) Floquet volt miniszterelnök Párisban, ide érkezett hajói táviratok szerint meghalt.

Szeless Adorján újból letartóztatva.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónk táv.) Budapestre érkezett magán távirat szerint Szeless Adorjánt, a Hentzi merénylet Annemersében letartóztatták. Ugyanaz a rendőrbiztos tartóztatta le, aki először fogta el. A kiadatás ma ép oly bizonytalan, mint volt először. Szelessné ma kapott táviratot férjétől Annemerséből. A letartóztatásról a magyar hatóságok eddig értesítve nincsenek. Kissé gyanusnak látszik az egész dolog s nem lehetetlen, hogy Szeless maga ülteti fej a közönséget.

Közgazdaság.

Eltüntetett milliók.

— Szencziócs leleplezés. —

A főváros pénzügyi köreit élénken foglalkoztatja egy merész manőver, a melyet egy budapesti nagy malom követett el, amidőn 1895. évi mérlegében nem kevesebb, mint **2,465.679 frt veszteséget** tüntetett ki a múlt évi mérleghez képest.

A *Pannónia*-malom igazgatósága követte el ezt a dolgot, azé a malomé, mely még csak egy évtized előtt is a legnagyobb és a legjobb híru budapesti malom volt.

Az üzlet eleinte nagyszerű nyereségeket mutatott fel, — ami nem is csoda akkor, amikor a kormány olyan hallatlan engedelmekre volt hajlandó a budapesti nagy malmok iránt. A román búza behozatala s az őrlési engedélyek új korszakának beköszöntése óta még a legszlendriánabb vezetés mellett is lehetett nagy nyereségeket elérni bármely nagy malommal, hát még a legnagyobb tőkével dolgozó, 1,220.000 frt alaptőkével megalapított *Pannoniának!* Évenként átlag 50—60 frt osztalékot fizetett a malom, de egyszerre csak megszűntek a nyereségek. Pénzügyi körökben azt rebesgetik, hogy az igazgatóság tagjai *lőzsde-spekulációkba* bocsájtkoztak, s ez a házard-játék nyelte el a nagy nyereségeket.

Az igazgatók jöttek-mentek. sűrű egymásutánban váltogatták egymást, természetesen az üzletnek a nagy kárára. Mind más és más »szisztéma« szerint akart nyerni, s így mind más és más módon pocskolta el a malomnak a pénzét.

Az egyik igazgatónak az a különös ideája támadt, hogy ő vashengerek helyett *porcellán* hengereket fog alkalmazni az őrléshez. Sok százezer forintokba kerültek az új porcellánhengerek, s amikor készen voltak, csak akkor derült ki, hogy nem lehet velük örölni.

Igy nem csoda, ha a kitűnő jövedelmeket feltűntető malmot rövid öt esztendő alatt teljesen *tönkretették.* Hogy azonban a bukás szegyenét és anyagi kárait elkerüljék, elhatározták, hogy fuzionálni fognak valamelyik nagy malommal.

Hosszas alkudozás után az *Erzsébet* malom-részvénytársaság hajlandó volt a fuzióra, de mikor a Pannónia 1894-ki mérlegben vagyongyánant 3.400.943 frt-ot tüntetett ki, — az Erzsébet malom részvénytársaság ilyen nagy árban nem volt hajlandó átvenni a malmot, — s félbeszakított minden alkudozást.

S Pannónia igazgatósága, hogy kinos helyzetből szabaduljon, mindent elkövetett, hogy a következő évben a vagyont már kisebbnek tüntesse fel. S csakugyan, az 1895-i mérlegben már, tehát egy év múlva, a malom vagyona már 2.465.679 frttal *kevesebbnek*, azaz csak 1.497. 664 frtnak nem feltüntetve.

Igy aztán az Erzsébet malom 935.000 frt értékben könnyen átvehette a Pannoniát.

Hogy micsoda óriási eltérések vannak a Pannónia 1894. és 1895-i mérlegeiben, erre nézve álljon itt e kis összehasonlítás.

A mérlegadatok :	1894-ik évben forint	1895-ik évben forint
Gyártelep és épületek, berendezések stb.	1034871	527784
Lakóház	20000	20000
Géprészek és szerek	4822	1205
Értékpapírok	9400	—
A tartalékalap értékpapírai	73167	—
Iparvásár	15603	15603
Készpénz	4773	—
Lovak és kocsik	2000	1868
Átmeneti kamatok	1940	—
Előre fizetett biztosítás	49336	30598
Gabona és őrlménykészlet	1330627	—
Zsákok készlete	22685	—
Betétek a bankoknál stb.	57846	14595
Adósok	683856	323508
Váltók	4575	—
Veszteség	85442	562500
Összesen	3400943	1497664

Ki tudná megmondani, hogy hová lettek a malom tartalék-alappapírai 81000 frt összeg-

ben, a készpénz s a mi a legfőbb, a majdnem másfélmillió értékű gabona és őrlmény-készlet ?!

Ime, a mai merkantil-világban, a nagy malmokat annyira pártoló kormány idejében ilyen manőverek is történnhetnek!

A kisiparosok hitelügye. A magyar kisiparosoknak sem áruhitel, sem személyes hitel nincs, hanem inkább ő kénytelen rendelőinek hitelezni. Minthogy pedig a kisiparos vevőivel szemben fennálló követeléseikhez csak hosszabb idő múlva s ekkor is rendszerint apró részletekben jut, szükségesnek mutatkozik, hogy ezen lekötött tőkék éppen úgy, mint a nagyiparosoknak és kereskedők által vevőiknek hitelezett összegek mozgósíttassanak, forgathatók és értékesíthetők legyenek. E czélból a budapesti szabóiparosok értekezlete kimondotta, hogy a kisiparosok valamely pénzügyi kebelében egyesüljenek, külön szakcsoportot képezzenek s így, mint a külföldön már szokásban van, kieszközölhetnek: 1. Személyes hitelt, melyet bizonyos meghatározott összeg erejéig szolid üzletvitelük s jó hírnevük folytán nyerhetnek; 2. Kézizálogként lekötendő számlaköveteléseikre kezes nélküli kölcsönt kaphatnak; 3. Ha pedig vevőiktől a hitelbe átadott munka ára fedezetül váltókat szerezhetnek, ezek az iparos aláírásával is eljávta leszámoltatnak. Az e czélra egyesült szakcsoport maga választja elnökét és bíráló bizottságát; de ennek határozatait a pénzügyi igazgatósága jogosítva van felül bírálni. A kisiparosok csak is ily módon juthatnak oly helyzetbe, hogy künnlevő követeléseiket, melyek ma gyakran éveken át holtan hevernek, üzletük előnyére értékesíthessék. Ez alapon a fenti értekezletből kiküldött 12 tagu bizottság e napokon állapítja meg eljárásának módozatait s hihetőleg a kereskedelemügyi miniszterium közbenjárását is igénybe fogja venni.

Terménytőzsde.

— Távirati jelentés. —

Budapest, január 18.

B u z a tavaszra, bácskai	7.13
» tavaszra, északi	6.96
» szeptember-októberre bácskai	6.94
» szept.-okt.-re északi	6.96
R o z s tavaszra, bácskai	6.28
Rozs tavaszra, északi	6.30
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	4.41
» jun.-jul.-ra, északi	4.43
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
» aug.-szept.-re, északi	10.70

Bécs, január 18.

B u z a tiszai	7.55—7.85
» bánási	7.30—7.70
» bácskai	7.35—7.70
» szokványáru őszre	7.46—7.48
» szokványáru tavaszra	—
R o z s tiszavidéki	—
» szokványáru őszre	6.44—6.46
» szokványáru tavaszra	6.68—6.70
T e n g e r i magyar	4.55—4.65
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italméresi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Oszták járdék papírban	100.50
Oszták járdék ezüstben	100.75
Oszták járdék aranyban	122.25
Oszták korona járdék	100.25
1860. oszták államsorsjegyek	148.—
Oszták magyar bankrészvény	106.—
Magyar hitelbank részvény	407.—
Oszták hitelintézeti részvény	361.30
Oszták-magyar államvasuti részvény	359.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	963.—
Német birodalmi márka	59.40
London vista	121.80
Páris vista	48.17 ¹ / ₂
20 márkás arany	11.88

Főszerkesztő: Dr. PERSZ ADOLF.

Felölős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

BANKIRODA. PÉNZKÖLCSÖNÖK.

Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **Lövinger J. János** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Stépan-ház); ugyanaz értesíti a t. közönséget, hogy a kölcsönök 300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók. (288) 10-0

Fröhlich József MÉZ- ÉS VIASZÁRU-ÜZLETE NAGYVÁRADON.

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmébe kitűnő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Alapított 1835.

- Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kgr. 3 frt.
- Elsőrendű husvétli-méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt 60 kr.
- Sárga oltár-méhviaszgyertya, a nagyheti egyházi szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kgr. 2 frt 20 kr.
- Másodrendű méhviaszgyertya 1 kgr. 2 frt.
- Műviaszgyertya 1 kgr. 1 frt 60 kr.
- Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 db 10 kr., 1 kgr. 2 frt.
- Finom tömjén 1 kgr. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra — bérmentve szolgálók. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 klgamm mennyiségtől kezdve, bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva, bérmentve szállítom. Cégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő-levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

(44) 0-26

FRÖHLICH JÓZSEF.

Egy ügyes fiu tanulólul fölvetetik.

(3) 2-26

Gyors és biztos segély

gyomorhaj és annak következményei ellen!!

A legjobb és leghatásosabb gyógyszer az egészség fenntartására, a nedv és vérek tisztítására és tisztántartására és jó emésztés elyidézésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyfüvekből legondosabban elkészítve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgörcsöknél, étvágytalanságnál, savanyu büfögésnél, vértululáshoz, aranyeres bántalmaknál stb. Ezen kitűnő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult házi szerre vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és dícsérlő irat van kitéve szives betekintés végett.

Óvás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előírás szerint készített, dr. Rosa életbalsama, bék kartonba van begyógyítva, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa életbalsama, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa életbalsama, B. Fragner gyógyszerára a »fekete sashoz«, Prága 205-III. felirattal van ellátva, német, cseh, magyar és francia nyelven, homlokzatán törvényszéki legbejegyzett alábbi védjeggyel. — Dr. Rosa életbalsama valódi minőségben kapható a készítő főraktárában

Fragner B. gyógyszerárában »zum schwarzen Adler« József gyógyszerárában. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszerára raktáron tartja ezen életbalsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

mindennemű gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönő irat által biztos hatásának elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejszékesséknél és emlíkeményedéskor a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vördaganatnál, genyesedéskor, pokolvarnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábán előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsirosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyíttatik; ha azonban genyesedés állt be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyíttatik.

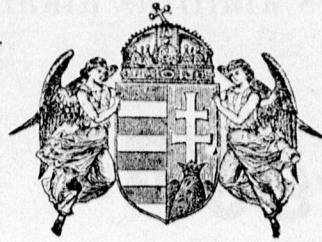
25 és 30 kros dobozokban.

Óvás! Minthogy a »prágai egyetemes házi kenőcs« igen gyakran hamisították, mindenkit figyelmeztetek, hogy eredeti aláírás szerint csakis nálam készíttetik. Az csakis akkor valódi, ha a sárga ercedobozba, a melybe töltetik, vörös használati utasításba (9 nyelven van nyomva) és két kartonba, mely a fentebbi védjeggyel van ellátva, van göngyölve.

Fül-balsam. A legkísérlettel és számtalan kísérlet által kitűnőnek bizonyult gyógyszer nagyothallók és siketek gyógyítására. — 1 üvegese 1 forint.

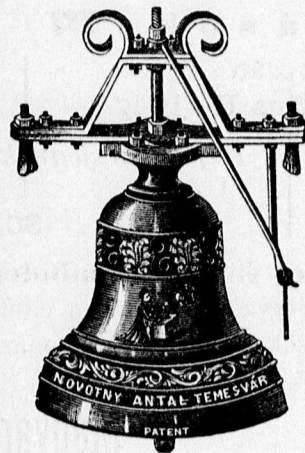
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érczöntődeje

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitüntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 10-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.

Szégyenli magát

(217) 12-26

a kis leány, mert a máskép oly kelves arca a bőr tisztáltsága által oly régen el van csufítva és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthet volna azon, az általános ismert és kedvelt

Vértés gyógsz. Lugosi arczenőcse

Ezen arczenőcs a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőrtakák, pattanások, ugymint minden más bőrtisztáltság el távolítására.

1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bérmentesen küldetik

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicíliai hajfijitót

használják és találni fogja, hogy az ezáltal visszaszerzett hajszin, eredeti hajszinüktől nem különbözhető meg.

A szicíliai hajfijitó nem tartalmaz ártalmas szereket, nem technikai festőszer, hanem a legegyszerűbb módon, naponta csak egyszer használása által adja vissza az **ősz hajnak eredeti szinét**, anélkül, hogy a bőrön vagy fehéreműn pecsétet hagyva hátra, vagy a haj mosásánál szint hagyva.

Egy üveg 2 frt, 3 üveg hat frt előleges beküldése ellen bérmentesen küldetnek. Megrendelésnél keretik a **haj eredeti szinét megadni**.

1 adag **pomádé epidermale**, amely a hajnak eredeti fényét visszaadja, 1 frt.

„SAS“ gyógyszerháza, LUGOS 2a. sz.

Fentnevezett cikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

hogy feje későbbi években hirteleni czelekre használatték, a haja ápolásához

Dr. Heuffel-féle hajszeszt vegyen.

Ezen hajszeszt a fejbőre erősítőleg és üdítőleg hat, megakadályozza a korpásodást és a hajnak kihullását, mi által **dús gazdag hajnövést** eredményez.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg bérmentesen küldetik.

és erőteljes szakáll leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető Dr. Heuffel-féle bajusznövesztő-pomádéval.

Gzen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a legrövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörű bajuszt és dús szakállt** nyernek.

Fél adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bérmentesen küldetik.

Kapható gyógyszerárakban és illatszerekknél. **Raktár Nagyváradon:** Nyíry György gyógyszerárában ahol azonkívül kaphatók a „SAS“ gyógyszerár világhírű gyógszerei, u. m. dr. Heuffel-féle **gyomoreszcencia**; dr. Heuffel-féle **vértisztító lúdasok**; **injeccio** és **Capsules veget.**; **Antibiotin**; **Sassaparilla kivonat**; **Herkules-füdi**; **köszvényeszsz** stb. Ahol nincsen raktáron megrendelő egyenesen a készítőtől:

Az 1896. ezredéves kiállítás alkal-

mából az államtól engedélyezett

II. Magyar Osztály-sorsjáték

Kibocsátás: 120,000 sorsjegy 45,007 három osztályba osztott nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

Huzások

I. osztály 1896. február 5—8-ig.				II. osztály 1896. márczius 11—14-ig.				III. osztály 1896. majus 12—28-ig.			
<i>Árak az I. osztályra:</i>				<i>Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):</i>							
1 egész	1 fél	1 tízed	1 huszad sorsjegy	1 egész	1 fél	1 tízed	1 huszad sorsjegy	1 egész	1 fél	1 tízed	1 huszad sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.— forint	60.—	30.—	6.—	3.— forint				

A nyeremények **teljes adó- és illetékmentességet** élveznek és **minden levonás nélkül** fizettetnek ki; a huzások az állami hatóságok felügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.

Midőn a sorsolási tervezetet fűntebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mától fogva a falragaszokon jelzett elárúsítóknál a fenti eredeti árokon kaphatók.

Budapest, 1895. december 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatóság.

Minden
3-ik sorsjegy
nyer.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket
nyújt az államilag engedélyezett

Minden
3-ik sorsjegy
nyer.

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45,007 három osztályba osztott pénzneműremény 9.200,000 korona összértékben.

A legnagyobb nyeremény
a legkedvezőbb esetben

Egy Millió korona.

I. osztály huzása 1896. február 5—8-ig.			II. osztály huzása 1896. márczius 11—14-ig.			III. osztály huzása 1896. május 12—28-ig.		
Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:		
Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona
1 á	80000	= 80000	1 á	100000	= 10000	1 jutalomdíj	600000	= 600000
1 »	60000	= 60000	1 »	60000	= 60000	1 á	400000	= 400000
1 »	40000	= 40000	1 »	40000	= 30000	1 »	300000	= 300000
1 »	30000	= 30000	1 »	30000	= 20000	1 »	200000	= 200000
1 »	20000	= 20000	1 »	20000	= 20000	1 »	100000	= 100000
1 »	15000	= 15000	1 »	15000	= 15000	2 »	40000	= 80000
1 »	10000	= 10000	1 »	10000	= 10000	2 »	20000	= 40000
2 »	8000	= 16000	2 »	8000	= 16000	5 »	10000	= 50000
8 »	4000	= 32000	8 »	4000	= 32000	10 »	8000	= 80000
10 »	2000	= 20000	10 »	2000	= 20000	34 »	6000	= 204000
13 »	1000	= 13000	13 »	1000	= 13000	100 »	2000	= 200000
100 »	400	= 40000	100 »	400	= 40000	200 »	10000	= 200000
860 »	200	= 172000	860 »	200	= 172000	2650 »	200	= 530000
9000 »	80	= 720000	9000 »	120	= 1080000	220000 »	150	= 3300000
10000 nyeremény összesen		1268000	1000 nyeremény összesen		1648000	25007 » nyeremény és egy jutalom		6284000

Árak az első osztályra:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2.—	1.— forint

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60.—	30.—	6.—	3.— forint

ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly, BUDAPEST, Szervita-tér 3. szám.

Sürgöny-czim:
Lottoheintze,
Budapest,

Biztonság szempontjából ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek **ajánlott** levélben való küldése kívántassék és a fenti eredeti árok mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelek portója és nyereményjegyzék darabja fejében 25 kr. — teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyereményjegyzékért 50 kr. küldendő be.

Az első magyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: 400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000 koronások stb. (1) 3—5

Sürgöny-czim:
Lottoheintze,
Budapest.